

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto (kauppaministerit) 21.11.2019; Suomen tavoitteet

EU:n ulkoasiainneuvosto kauppaministerikokoonpanossa pidetään Brysselissä 21.11.2019. Kokouksen puheenjohtajana toimii kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari. Keskustelunaiheita ovat WTO:n uudistaminen ja WTO:n 12. ministerikokouksen valmistelut, EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet, EU:n vapaakauppasopimusten toimeenpano ml. vuosittainen raportti vapaakauppasopimusten toimeenpanosta sekä muissa asioissa vuoden 2019 Eurobarometri kansainvälisestä kaupasta sekä vastuullinen liiketoiminta. Lounaalla keskustelunaiheina ovat EU:n ja Kiinan väliset kauppasuhteet sekä EU:n kahdenväliset kauppaneuvottelut.

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.

WTO:n uudistaminen ja WTO:n 12. ministerikokouksen valmistelut

Puheenjohtajamaana Suomi pyrkii edistämään EU:n kauppaa-agendaa parhaalla mahdollisella tavalla EU:n yhtenäisyyden säilyttäen. Suomen tavoitteena on monenkeskisen, sääntöpohjaisen järjestelmän ylläpitäminen ja vahvistaminen. Suomi pitää tärkeänä, että WTO kykenee jatkamaan työtään tehokkaasti ja että WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä pystytään säilyttämään.

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet

Suomi pitää tärkeänä, että transatlanttisissa kauppasuhteissa esiintyvistä jännitteistä huolimatta EU jatkaa työtä myönteisen agendan edistämiseksi ja konkreettisten yhteistyöalueiden identifioimiseksi EU:n huhtikuussa hyväksymien neuvottelumandaattien pohjalta. Suomi pitää tärkeänä, että vuoropuhelua pyritään kaikin tavoin pitämään yllä ja että ratkaisuja etsitään ensisijaisesti yhteistyön kautta. Samalla EU:n on kuitenkin pidettävä kiinni periaatteistaan ja oltava valmis puolustamaan etujaan WTO-sääntöjen puitteissa. EU:n yhtenäisyys on edelleenkin keskeistä.

EU:n vapaakauppasopimusten toimeenpano ml. vuosittainen raportti vapaakauppasopimusten toimeenpanosta

Suomi EU:n puheenjohtajamaana edistää keskustelua EU:n vapaakauppasopimusten tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi. On tärkeää, että EU:n yritykset ja kuluttajat voivat hyödyntää kauppasopimuksia parhaalla mahdollisella tavalla. Kyseessä on Suomelle tärkeä aihe.

Muut asiat: Vuoden 2019 Eurobarometri kansainvälisestä kaupasta ja vastuullinen liiketoiminta

Suomi pitää tervetulleena kansainvälistä kauppaa käsittelevän Eurobarometrin julkaisua. Suomi tukee komission työtä kansainvälistä kauppaa koskevan mielipideilmapiirin seuraamisessa. Suomi pitää tervetulleena Hollannin pyyntöä keskustella vastuulliseen yritystoimintaan liittyvistä kysymyksistä. Suomen hallitusohjelman tavoitteena on tehdä Suomesta yhteiskuntavastuun edelläkävijämaa ja edistää EU:n toimintaa vastuullisen yritystoiminnan kysymyksissä.

Asialista:

WTO:n uudistaminen ja WTO:n 12. ministerikokouksen valmistelut	s. 4
EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet	s. 6
EU:n vapaakauppasopimusten toimeenpano ml. vuosittainen raportti vapaakauppasopimusten toimeenpanosta	s. 9
Muut asiat: Vuoden 2019 Eurobarometri kansainvälisestä kaupasta ja vastuullinen liiketoiminta	s. 12

Asia

WTO:n uudistaminen ja WTO:n 12. ministerikokouksen valmistelut

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 21.11.2019

Viite (U/E-tunnus)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ismo Kolehmainen, UM/TUO-10, ismo.kolehmainen@formin.fi, puh. +358 295 350 379Heli Honkapää, UM/TUO-20, heli.honkapaa@formin.fi, puh. +358 295 351 455**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Ministerit keskustelevat Maailman kauppajärjestö WTO:n uudistamisesta ja WTO:n 12. ministerikokouksen valmisteluista.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.
- Puheenjohtajamaana Suomi pyrkii edistämään EU:n kauppagendaan parhaalla mahdollisella tavalla EU:n yhtenäisyyden säilyttäen.
- Suomen tavoitteena on monenkeskisen, sääntöpohjaisen järjestelmän ylläpitäminen ja vahvistaminen. Suomi pitää tärkeänä, että WTO kykenee jatkamaan työtään tehokkaasti ja että WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä pystytään säilyttämään.

3. NEUVOTTELUTILANNE

WTO:lle rakentuva monenvälinen kauppajärjestelmä on edelleen vakavissa vaikeuksissa. WTO:n jäsenten yksipuoliset kauppatoimet sekä kauppapoliittinen vastakkainasettelu horjuttavat monenvälistä järjestelmää. WTO:n reformiprosessissa ei ole juurikaan edistytty. WTO:n riitojenratkaisujärjestelmän toimivuutta varjostaa sen valituselimen todennäköinen halvautuminen joulukuussa. Komission arvion mukaan WTO:n uudistamisesta ja 12. ministerikokouksen valmisteluista on odotettavissa yleisen tason keskustelut.

4. TAUSTA

WTO:n yleistilanne jatkuu vaikeana, ja akuuteimpana reformikysymyksenä on edelleen riitojenratkaisujärjestelmän uudistaminen ja ylläpitäminen. WTO:n kaksipuolainen riitojenratkaisujärjestelmä uhkaa murentua Yhdysvaltojen estäessä jo kolmatta vuotta sen ylemmän oikeusasteen (valituselimen) jäsenvalinnat. Pattitilannetta ei ole tiiviistä konsultaatioista ja yleisneuvoston päätösehdotuksesta huolimatta pystytty purkamaan. Valituselimen jäsenmäärä laskee alle toimivaltaisen minimin joulukuun puolivälissä. Paneeleita voidaan myöhemminkin perustaa,

mutta valituselin ei pysty ottamaan uusia valituksia käsittelyyn. EU tukee edelleen monenvälistä ratkaisua, mutta etenee samanaikaisesti valituselimen väliaikaisesti korvaavan ratkaisumallin (kahdenvälinen välimiesmenettely) kanssa kauppariitojensa ratkaisemiseksi. Sopimusjärjestelyt on solmittu Kanadan kanssa heinäkuussa ja Norjan kanssa lokakuussa. Tunnusteluja muiden maiden kiinnostuksesta jatketaan.

Toinen uudistusalue on WTO:n säännönmukaisen työn vahvistaminen. EU on tehnyt ehdotuksia, joilla voitaisiin tehostaa WTO:n neuvostojen ja komiteoiden työskentelyä varsinkin kauppahuolien käsittelyn suhteen. WTO:n yleisneuvostossa lokakuussa ehdotuksilla oli sinänsä laajaa kannatusta, mutta ei yhteisymmärrystä.

Kolmantena uudistusalueena on WTO:n neuvottelutoimen parantaminen. WTO-jäsenmaat eivät ole kyenneet uudistamaan pääosin 1980-luvulta periytyvää monenvälistä sopimuskantaa vastamaan nykypäivän todellisuutta. WTO:n neuvotteluissa korostuneissa, kehitysmaille tärkeissä aiheissa, kuten maatalouskauppa, ei ole juuri edetty. Myönteistä kehitystä edustaa kuitenkin se, että useanväliselle neuvotteluagendalle on saatu tärkeinä uusina aiheina sähköinen kauppa sekä investointien helpottaminen.

Buenos Airesin ministerikokouksen (v. 2017) yhteydessä EU sopi yhdessä Yhdysvaltojen ja Japanin kanssa kolmikantayhteistyöstä WTO:n kehittämiseksi, ml. sääntökirjan uudistaminen ja WTO:n kriisin juurisyiden ratkaisu. Erityishuomion kohteena ovat kauppaa vääristävät teollisuustuot. Kolmikantayhteistyö tähtää myös transparenssin lisäämiseen ja notifiikaatiovaatimusten vahvistamiseen WTO-sopimuksissa. Keskustelut notifiikaatioista ja läpinäkyvyydestä jatkuvat tavarakauppaneuvostossa.

WTO:n 12. ministerikokous järjestetään Kazakstanissa Nur-Sultanissa 8.-11.6.2020. WTO:n yleisneuvosto valitsi lokakuussa kokouksen puheenjohtajaksi Kazakstanin kauppa- ja integraatioministeri Bakhyt Sultanovin.

Kolme varapuheenjohtajaa valitaan Afrikan, Latinalaisen Amerikan ja Karibian sekä teollisuusmaiden ryhmistä. Myös tarkkailijamaat voivat osallistua kokoukseen. Rajoitettu määrä kansalaisjärjestöjä, joiden toiminta liittyy selkeästi WTO-asioihin, voi osallistua kokouksen täysistuntoihin.

Edellinen ministerikokous Buenos Airesissa jäi tuloksettomaksi, mikä pyritään välttämään Nur-Sultanissa. Tälläkään kertaa konkreettisia tuloksia ei kuitenkaan ole helppo identifioida. Erityisen vaikeaksi kysymykseksi MC12-neuvotteluissa saattaa muodostua kehitysmaiden erityis- ja erilliskohtelu WTO:ssa.

TUO-10 Kuosmanen Marja

05.11.2019

Asia

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteet

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 21.11.2019

Asiakirjat

Viite (U/E-tunnus)

E76/2018 vp, E122/2018 vp, E123/2018 vp

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marja Kuosmanen, UM/TUO-10, marja.kuosmanen@formin.fi, puh. 0295 350110Heli Siikaluoma, UM/TUO-20, heli.siikaluoma@formin.fi, puh. 0295 351133Heli Honkapää, UM/TUO-20, heli.honkapaa@formin.fi, puh. 0295 351455Sara Ohls, UM/TUO-20, sara.ohls@formin.fi, puh. 0295 351130Maria Kauko, UM/ASA-20, maria.kauko@formin.fi, puh. 0295 350339**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Kokouksessa on esillä EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteiden ajankohtainen tilanne. Keskustelussa ovat niin kauppasuhteita hiertävät erimielisyydet kuin tavoite tiivistää yhteistyötä tietyillä sektoreilla.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.
- Suomi pitää tärkeänä, että transatlanttisissa kauppasuhteissa esiintyvistä jännitteistä huolimatta EU jatkaa työtä myönteisen agendan edistämiseksi ja konkreettisten yhteistyöalueiden identifioimiseksi EU:n huhtikuussa hyväksymien neuvottelumandaattien pohjalta.
- Suomi pitää tärkeänä, että vuoropuhelua pyritään kaikin tavoin pitämään yllä ja että ratkaisuja etsitään ensisijaisesti yhteistyön kautta. Samalla EU:n on kuitenkin pidettävä kiinni periaatteistaan ja oltava valmis puolustamaan etujaan WTO-sääntöjen puitteissa.
- EU:n yhtenäisyys on edelleenkin keskeistä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Yhdysvallat otti 18.10.2019 käyttöön WTO:n oikeuttamat vastatoimet Airbus-riidassa. EU saa WTO:lta vastaavan oikeutuksen ensi vuoden puolella. Molemmipuolisten vastatoimien sijaan EU:n tavoitteena on päästä neuvotteluratkaisuun lentokonetuista. Presidentti Trumpin on tehtävä viimeistään 13.11.2019 päätös siitä, mihin toimenpiteisiin, jos mihinkään, Yhdysvallat ryhtyy autotuonnin rajoittamiseksi EU:sta.

Huhtikuussa hyväksytyn neuvottelumandaatin pohjalta komissio on laatinut ehdotuksen vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevaksi sopimukseksi Yhdysvaltojen kanssa. Ehdotus on tarkoitus antaa Yhdysvalloille lähiaikoina.

4. TAUSTA

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteita leimaavat edelleen jännitteet. Presidentti Trumpin EU:lle kesäkuussa 2018 kansallisen turvallisuuden nimissä asettamia *teräs- ja alumiinitulleja* ei ole kumottu. Näin ollen EU:n käyttöönottamat tasapainottavat toimet ovat myös voimassa. Presidentti Trumpin on tehtävä *päätös mahdollisista autotulleista tai muista tuonnin rajoituksista*, jotka niin ikään asetettaisiin kansallisen turvallisuuden nojalla, viimeistään 13.11.2019. Tällä hetkellä todennäköisimmiltä vaihtoehdolta vaikuttaa se, että tulleja ei asetettaisi mutta että jonkinlaista uhkaa tulleista tai muista rajoitteista kuitenkin pidettäisiin yllä.

EU:n ja Yhdysvaltojen vuosikausia jatkuneessa *Airbus-riidassa* saatiin WTO:n välimiespäätös lokakuun alussa. Päätöksen mukaan Yhdysvallat on oikeutettu 7,5 miljardin dollarin (n. 6,8 miljardin euron) vuotuisiin vastatoimiin EU:ta vastaan. Yhdysvallat käytti vastatoimioikeuttaan ja asetti 18.10.2019 lisätullit, jotka tiettyjen lentokoneiden kohdalla ovat 10 prosenttia ja muiden tuotteiden (kuten elintarvikkeet, koneet ja laitteet sekä vaatteet) kohdalla 25 prosenttia. Vastatoimien suurimmat vaikutukset kohdistuvat Saksaan, Ranskaan, Espanjaan ja Iso-Britanniaan eli maihin, joissa on Airbus-tuotantoa. Kaiken kaikkiaan lisätullit kohdistuvat noin 2 prosenttiin EU:n kokonaisviennistä Yhdysvaltoihin. Suomen kohdalla lisätullit kohdistuvat pelkästään elintarvikkeisiin. Tullien kohteena olevan viennin arvo oli vuonna 2018 noin 3,3 miljoonaa euroa (noin 4,3 miljardin euron kokonaistavaraviennistä).

Myös EU tulee saamaan oikeutuksen omiin vastatoimiinsa Yhdysvaltoja vastaan nostamassaan *Boeing-riidassa*. WTO:n välimiesten päätös vastatoimien tasosta on odotettavissa ensi vuoden puolella. Jotta vastatoimikierteeltä välttyttäisiin, EU:n tavoitteena on päästä Yhdysvaltojen kanssa neuvotteluratkaisuun niistä periaatteista, joiden pohjalta lentokonetukia jatkossa myönnettäisiin. Komissio teki Yhdysvalloille jo kesällä neuvotteluehdotuksen, mutta toistaiseksi Yhdysvallat ei ole osoittanut kiinnostusta neuvotteluihin. Mikäli neuvotteluratkaisuun ei ole edellytyksiä, EU joutuu harkitsemaan omien vastatoimiensa asettamista. Komissio on jo laatinut alustavan tuotelistaan, jolla on mm. kemikaaleja, moottorinosia, kaivinkoneita, bataaniteja, kuivattuja hedelmiä ja viinejä. Lopullinen tuotelista tulee aikanaan hyväksyä määräenemmistöpäätöksellä jäsenmaista koostuvassa komiteassa.

Jännitteiden rinnalla EU on pyrkinyt edistämään myönteistä agenda tavoitteenaan identifioida konkreettisia yhteistyöalueita. Komission puheenjohtaja Junckerin ja presidentti Trumpin heinäkuussa 2018 saavuttaman yhteisymmärryksen pohjalta konkreettisiin neuvotteluihin ei kuitenkaan toistaiseksi ole päästy. Komission raportti (https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_158272.pdf) työryhmässä tehdystä kartoitustyöstä julkaistiin heinäkuussa 2019. Yhdysvallat on vaatinut maataloutta osaksi EU:n kanssa käytäviä neuvotteluja huolimatta siitä, että maatalous ei sisälly em. Juncker-Trump yhteisymmärrykseen.

EU on kuitenkin johdonmukaisesti työskennellyt sovitun yhteisymmärryksen pohjalta. *EU:n neuvosto hyväksyi huhtikuussa kaksi neuvottelumandaattia: toinen koskee teollisuustuotteiden tulleja (ml. autotullit) ja toinen vaatimustenmukaisuuden arviointia.* Teollisuustuotteiden tulleja koskeviin neuvotteluihin ei ainakaan tässä vaiheessa näytä olevan Yhdysvaltain haluttomuuden vuoksi edellytyksiä. Sen sijaan maaperä on otollisempi sääntely-yhteistyöhön, erityisesti mitä tulee vaatimustenmukaisuuden arviointiin. Tätä silmällä pitäen komissio on huhtikuussa annetun mandaatin pohjalta laatinut ehdotuksen sopimukseksi Yhdysvaltojen kanssa. Tavoitteena on helpottaa EU:n ja Yhdysvaltojen välistä teollisuustuotteiden kauppaa luomalla keinoja hyväksyä vastavuoroisesti

vaatimustenmukaisuuden arviointituloksia. Tämä laskisi yritysten vientikustannuksia ja hyödyttäisi suhteellisesti eniten pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joita testauksesta, tarkastuksista ja sertifiointista aiheutuvat korkeat kustannukset rasittavat suuria yrityksiä enemmän. Tavoitteena on helpottaa esimerkiksi koneiden ja sähkölaitteiden markkinoillepääsyä. Sopimuksella ei alenneta korkeaa suojan tasoa EU:ssa.

Myös Yhdysvaltojen puolella on haluttu tuoda esiin suhteiden myönteisiä puolia. Elokuun alussa EU ja Yhdysvallat allekirjoittivat sopimuksen *korkeatasoisen naudanlihan* (non-hormone beef) kiintiön allokoinnista. Presidentti Trump osallistui allekirjoitustilaisuuteen, mikä toi sinänsä tekniselle sopimukselle paljon huomiota.

Transatlanttisiin suhteisiin vaikuttaa epäsuorasti myös Yhdysvaltojen kauppasota Kiinan kanssa. Maat ovat neuvotelleet kauppasopimuksesta, jonka ”ensimmäisestä vaiheesta” sovittiin Trumpin mukaan lokakuun puolivälissä. Mitään varsinaista sopimusta ei ole vielä osapuolten toimesta allekirjoitettu.

Asia

EU:n vapaakauppasopimusten toimeenpano ml. vuosittainen raportti vapaakauppasopimusten toimeenpanosta

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 21.11.2019

Asiakirjat

COM(2019) 455 final

Viite (U/E-tunnus)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heli Siikaluoma, UM/TUO-20, heli.siikaluoma@formin.fi, puh. 0295 351 133

Marja Kuosmanen, UM/TUO-10, marja.kuosmanen@formin.fi puh. 0295 350 110

Kent Wilska, UM/TUO-10, kent.wilska@formin.fi puh. 0295 351 522

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi EU:n puheenjohtajamaana edistää keskustelua EU:n vapaakauppasopimusten tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi.
- On tärkeää, että EU:n yritykset ja kuluttajat voivat hyödyntää kauppasopimuksia parhaalla mahdollisella tavalla. Kyseessä on Suomelle tärkeä aihe.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Kauppaministerit keskustelevat EU:n vapaakauppasopimusten toimeenpanosta komission kolmannen vuosiraportin perusteella. Tavoitteena on, että keskustelua jatketaan yksityiskohtaisemmin kauppaministerikokouksen jälkeen työryhmätasolla.

4. TAUSTA

EU:n kolmansien maiden kanssa solmimien vapaakauppasopimusten tehokas toimeenpano on noussut tärkeään asemaan viime vuosien aikana. EU:n kauppasopimusverkosto on maailman laajin. EU:lla on voimassa vapaakauppasopimukset noin 70 kauppakumppanin kanssa. Viime vuosina EU on solminut merkittäviä uusia kauppasopimuksia esimerkiksi Japanin ja Kanadan kanssa.

EU:n kolmansien maiden kanssa käytävästä tavarakaupasta noin 30 prosenttia käydään sellaisten maiden kanssa, joiden kanssa EU:lla on kauppasopimus (tilanne vuonna 2018). Luku nousee noin 40 prosenttiin, kun mukaan lasketaan tämän vuoden alussa voimaan tullut EU:n ja Japanin välinen talouskumppanuussopimus, oletettavasti marraskuussa voimaan tuleva EU:n ja Singaporen välinen kauppasopimus, Vietnamin kanssa allekirjoitettu kauppasopimus sekä EU-Mercosur –kauppasopimus.

Komissio on vuodesta 2017 alkaen julkaissut vuosiraportin vapaakauppasopimusten toimeenpanosta. Järjestyksessään kolmas vuosiraportti julkaistiin 14.10.2019 ja sen tarkasteluajanjakso on vuosi 2018.

Vuosiraportin mukaan EU:n vienti sopimuskumppanimaiden kanssa kasvoi 2 prosenttia ja tuonti 4,6 prosenttia vuonna 2018. EU:n kauppataase näiden maiden kanssa oli vahvasti ylijäämäinen ollen 84,6 miljardia euroa, kun vastaavasti kauppataase muun maailman kanssa oli 24,6 miljardia euroa alijäämäinen.

Sopimuskumppanimaista EU:n suurin kauppakumppani on Sveitsi, jonne suuntautui 24 prosenttia etuuskohteluun oikeutetusta EU-viennistä. Seuraavaksi suurimmat kumppanit olivat Turkki (12 prosenttia) ja Norja (kahdeksan prosenttia).

Maatalouselintarvikkeiden vienti EU:sta sopimuskumppanimaihin kasvoi 2,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tärkeimpiä vientituotteita olivat juomat, elintarvikevalmisteet ja viljavalmisteet. Erityisesti vienti lisääntyi Etelä-Koreaan, Georgiaan, Moldovaan ja Ukrainaan. Vastaavasti teollisuustuotteiden vienti kasvoi 1,9 prosenttia. Erityisesti kasvua oli kemikaalien, mineraalituotteiden ja perusmetallien viennissä.

Sopimuskumppanimaista EU:hun suuntautuvassa tuonnissa muiden kuin maataloustuotteiden tuonti kasvoi 5,2 prosenttia. Maatalouselintarvikkeiden tuonti laski 0,5 prosenttia.

Tarkasteluajanjakson aikana EU:n viennissä hyödynnettiin hyvin EU:n kauppasopimuksia. Tullietuuksien käyttöaste pysyi korkeana EU:n viennissä Sveitsiin ja Turkkiin ja nousi viennissä Etelä-Koreaan. Sopimuskumppanit jatkoivat tullietuuksien kiitettävää hyödyntämistä tuonnissaan EU:hun vuonna 2018, ja käyttöaste oli keskimäärin 87 prosenttia.

Vuosiraportti sisältää EU:n ja Kanadan välisen kaupan osalta ensimmäistä kertaa kokonaisen kalenterivuoden tulokset sitten CETA-sopimuksen voimaantulon (väliaikainen soveltaminen alkoi syyskuussa 2017). EU:n ja Kanadan välinen tavarakauppa kasvoi 10,3 prosenttia vuonna 2018. Vienti EU:sta Kanadaan kasvoi 15 prosenttia. Erityisesti kasvua oli lääkkeiden, koneiden ja eräiden kemiantuotteiden viennissä. Näiden tuotteiden tullit ovat laskeneet sopimuksen voimaantulon myötä. Myös maatalouselintarvikkeiden vienti Kanadaan on kasvanut.

Kanadaan suuntautuvassa EU:n viennissä tullietuuksien käyttöaste vuonna 2018 oli 37 prosenttia. Tämän luvun oletetaan kuitenkin kasvavan, sillä CETA-sopimuksen mukaisesti tullimaksujen huojuksia voi hakea taannehtivasti. Erityisen alhaista tullietuuksien hakeminen oli EU:n autojen ja varaosien viennissä, missä käyttöaste oli vain 10 prosenttia.

Kauppasopimukset lisäävät EU:n ja sopimuskumppaneiden vuoropuhelua, sillä sopimuksilla perustetaan useita erilaisia työryhmiä ja komiteoita. Näissä käytyjen keskustelujen tuloksena kumppanimaat ovat poistaneet useita kaupan esteitä vuonna 2018. Egypti ja Etelä-Korea esimerkiksi poistivat useita merkittäviä EU:n autoteollisuuden kohtaamia esteitä.

Raportissa tarkastellaan myös kauppasopimuksiin sisältyvien kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanoa, mitä on tehostettu. Toimet ovat jatkoa helmikuussa 2018 vahvistetulle 15-kohtaiselle toimintasuunnitelmalle. Tavoitteena on varmistaa kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien lukujen aikaisempaa tehokkaampi täytäntöönpano.

Myönteistä kehitystä on tapahtunut. Esimerkiksi Vietnam ja Meksiko ratifioivat Kansainvälisen työjärjestö ILO:n yleissopimuksen 98, joka koskee järjestäytymisoikeutta ja kollektiivista neuvottelu-oikeutta. Lisäksi komissio sisällytti vahvistetut kauppaa ja ilmastoa koskevat ehdot (muun muassa sitoumukset, jotka koskevat Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa) Meksikon, Vietnamin, Singaporen ja Japanin kanssa tehtyjen sopimusten kauppaa ja kestävästä kehitystä koskeviin lukuihin.

EU on myös riitauttanut kauppasopimusten perusteella muutamia sopimusten vastaisia menettelyjä. Se on esimerkiksi pyytänyt riitojenratkaisupaneelin perustamista EU:n ja Etelä-Korean välisen sopimuksen kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan luvun perusteella, sillä Etelä-Korea ei ole toteuttanut tarvittavia toimia eräiden ILO:n yleissopimusten ratifioimiseksi.

Edistyksestä huolimatta kauppasopimusten toimeenpanon tehostamista tulee jatkaa komission, jäsenmaiden ja erilaisten intressiryhmien yhteistyössä.

Asia

**Muut asiat: Vuoden 2019 Eurobarometri kansainvälisestä kaupasta
Vastuullinen liiketoiminta**

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 21.11.2019

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Lauri Kangasniemi, UM/TUO-20, lauri.kangasniemi@formin.fi, puh. 046 921 7545

Kent Wilska, UM/TUO-10, kent.wilska@formin.fi, puh. 0295 351522

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Komissio esittelee kokouksessa uuden kansainvälistä kauppaa ja EU:n kauppapolitiikkaa käsittelevän Eurobarometri-tutkimuksen.

Lisäksi Hollannin pyynnöstä esillä on vastuullinen yritystoiminta.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.
- Suomi pitää tervetulleena kansainvälistä kauppaa käsittelevän Eurobarometrin julkaisua. Suomi tukee komission työtä kansainvälistä kauppaa koskevan mielipideilmapiiirin seuraamisessa.
- Suomi pitää tervetulleena Hollannin pyyntöä keskustella vastuulliseen yritystoimintaan liittyvistä kysymyksistä. Suomen hallitusohjelman tavoitteena on tehdä Suomesta yhteiskuntavastuun edelläkävijämaa ja edistää EU:n toimintaa vastuullisen yritystoiminnan kysymyksissä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Eurobarometri julkaistaan päivää ennen kokousta. Vastaavaa Eurobarometria ei ole julkaistu sitten vuoden 2010.

Hollanti jakaa ennen kokousta lyhyen selvityksen siitä, mitä sen on tarkoitus nostaa esiin liittyen vastuulliseen yritystoimintaan.

4. TAUSTA

Uusi kansainvälistä kauppaa ja EU:n kauppapolitiikkaa koskeva Eurobarometri julkaistaan 20.11. Komissio informoi ministerejä tutkimuksen tuloksista.

Eurobarometri tuo uutta tietoa siitä, miten kansainvälistä kauppaa koskeva julkinen mielipide on kehittynyt Euroopassa vuodesta 2010, jolloin vastaava tutkimus viimeksi tehtiin. Tutkimus sisältää myös kansallista mielipideilmapiiriä koskevaa tietoa.

Hollanti on yksi aktiivisimpia EU:n jäsenmaita vastuullisen yritystoiminnan kysymyksissä. Aihe oli yksi Hollannin EU-puheenjohtajakauden painopisteitä vuonna 2016 ja se pyrkii edelleen edistämään aiheeseen liittyviä toimia EU:ssa.

LIITTEET

Asiasanat	UAN Ulkoasiainneuvosto, vapaakauppa, WTO, Yhdysvallat, kauppapolitiikka
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM